

ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА НА ОМБУДСМАНА НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ ПРЕЗ 2017 г.

Започваме с Доклад на Комисията по вероизповеданията и правата на човека.

Заповядайте, господин Велчев.

ДОКЛАДЧИК КРАСИМИР ВЕЛЧЕВ: Уважаема госпожо Председател, ако трябва да изчакаме малко да седнат колегите, особено вляво.

ДОКЛАДЧИК КРАСИМИР ВЕЛЧЕВ: „ДОКЛАД относно Доклад за дейността на Омбудсмана на Република България през 2017 г., № 839-02-5, внесен от Омбудсмана на Република България на 30 март 2018 г.

На редовно заседание на Комисията по вероизповеданията и правата на човека, проведено на 10 май 2018 г., беше обсъден Доклад за дейността на Омбудсмана на Република България през 2017 г., № 839-02-5, внесен от Омбудсмана на Република България на 30 март 2018 г.

На заседанието присъстваха госпожа Мая Манолова – омбудсман на Република България, госпожа Диана Ковачева – заместник-омбудсман, и представители на неправителствени организации.

Докладът за дейността на омбудсмана през 2017 г. беше представен от Омбудсмана на Република България госпожа Мая Манолова. Тя предостави информация, че в сравнение с 2015 г., когато е встъпила в длъжност, два пъти е нараснал и броят на жалбите, и броят на посещенията в приемната, което е доказателство за повишеното доверие към институцията. Общият брой жалби и сигнали, които са постъпили през 2017 г., е 12 635, броят на гражданите, консултирани в приемната на институцията, е 22 369, като общо получените непосредствено съдействие от омбудсмана граждани са 34 908 и са с 29,11% повече спрямо предходната година.

Населените места в страната, в които омбудсманът се е срещнал с гражданите, са 97, организирани са 17 изнесени приемни, както и такива по конкретни нерешени проблеми на гражданите. Открити са били допълнителни горещи телефонни линии с цел получаване на бърз и адекватен отговор от експертите на институцията.

И през 2017 г. най-голям е броят на жалбите и сигналите от потребителите на обществени услуги – 3060, които представляват 24,22% от всички оплаквания.

На първо място са оплакванията срещу доставчиците на електронни съобщителни услуги, следвани от значителен брой сигнали срещу топлофикационните дружества, електроснабдителните предприятия и ВиК

операторите. Приключени са 3341 жалби, като по 335 са отправени препоръки, по 526 – конкретен съвет, а в 404 от случаите е осъществено посредничество.

Според омбудсмана минималното намаление на жалбите срещу топлофикационните дружества се дължи на законовите промени за решаване на част от проблемите в изпълнителното производство и редуциране на размера на юрисконсултските възнаграждения. Госпожа Манолова изтъкна, че продължава практиката монополни дружества, които извършват обществени услуги, а също и банки, да прехвърлят свои задължения на колекторски фирми и постъпилите жалби срещу тези фирми са 164 – с 41% повече спрямо 2016 г. Сериозно увеличение с 25% в сравнение с 2016 г. са жалбите, свързани с нарушаване на социални права и представляват 14,17% от общия брой оплаквания.

Следват жалбите за защита на гражданите в изпълнителното производство – 1401, при които увеличението за една година е 133%. През 2017 г. е завишен броят на жалбите на граждани за извършена спрямо тях дискриминация.

Госпожа Манолова посочи, че едно от основните направления в дейността на институцията през изминалата година е свързано с проблемите на децата. Високият ръст на жалбите в това направление е в резултат на широката кампания за популяризиране на функциите на омбудсмана за защита правата на децата и за пръв път през 2017 г. в институцията са постъпили 20 жалби от деца. В 80% от всички подадени жалби е констатирано нарушение на правата или интереса на детето. Специален акцент в дейността са проблемите на децата с увреждания, както и тези, свързани с насилие в семейството, на улицата, в училище. По инициатива на институцията е сформирана Национална коалиция срещу насилието и срещу телесното наказание и има подготвена цялостна концепция, която предстои да бъде представена на изпълнителната власт.

Госпожа Манолова отбеляза, че социалните права на гражданите са били на преден план в работата на институцията през изминалата година. Благодарение на доброто сътрудничество и взаимодействие с Народното събрание, с приетите законови промени намират разрешение проблемите на работещите и институциите с некоректните работодатели.

Важна тема в работата на омбудсмана през 2017 г. е и защитата на една от най-уязвимите групи в обществото – хората с увреждания, които се нуждаят най-много от подкрепа при реализирането на техните права.

Организиран са девет кампании и инициативи, свързани с правата на гражданите, част от които са успешно финализирани. Сред тях е Европейската кампания срещу двойния стандарт на храните – кауза, която в рамките на Българското председателство на ЕС е завършила с конкретен документ, приет с консенсус от всички участници, и с посланието към гражданите на Европа, че идва краят на двойните стандарти при храните.

Сериозно място в Доклада е отделено на дейността на омбудсмана като национален превантивен механизъм – посещенията в местата за лишаване от свобода – затворите и следствените арести, психиатриите, социалните институции за възрастни и деца, бежанските центрове.

В резултат на дейността си по конкретни проблеми омбудсманът е упражнил правото си на косвена законодателна инициатива – внесени са 10 законопроекта, две искания до Конституционния съд и две искания за приемане на тълкувателни решения до Върховния административен съд.

Годишният доклад на омбудсмана за 2017 г. включва и специална част, свързана с наблюдението на изпълнението на международните актове в областта на правата на човека, която е резултат от проведен мониторинг и отразява както степента, в която националното законодателство е приведено в съответствие със съдържанието на международните актове за защита на правата на човека, по които Република България е страна, така и практиките по тяхното прилагане от страна на националните институции.

Омбудсманът предостави статистическа информация относно изпълнението на осъдителните решения на Европейския съд по правата на човека /ЕСПЧ/, както и за тези в процедура по засилено наблюдение от страна на Комитета на министрите на Съвета на Европа. Госпожа Манолова подчерта, че България заема едно от първите места по неизпълнени съдебни решения и такива в процедура на засилено наблюдение, а размерът на сумата, която изплаща в резултат на осъдителните решения на ЕСПЧ през 2017 г. – 641 535 евро, е значително по-висок в сравнение с други държави – членки на Съвета на Европа.

В хода на дискусиата народните представители Красимир Велчев, Денчо Бояджиев и Васил Антонов изразиха мнения по Доклада и зададоха въпроси към госпожа Манолова. Въпросите бяха свързани с увеличените законодателни инициативи на омбудсмана, с пенсиите на миньорите, с изплатените обезщетения по осъдителните решения на Европейския съд по правата на човека, с разпределението на жалбите по региони.

Народният представител Васил Антонов изказа мнение, че организирането на приемни, обхващайки една трета от общините, потвърждава впечатлението, че общественото доверие към институцията и лично към госпожа Манолова се увеличава. Госпожа Манолова отговори подробно на всички зададени към нея въпроси.

След проведените дебати Комисията по вероизповеданията и правата на човека единодушно, с 13 гласа „за“, предлага на Народното събрание да приеме Доклад за дейността на Омбудсмана на Република България през 2017 г., № 839-02-5, внесен от Омбудсмана на Република България на 30 март 2018 г.

Комисията предлага и Проект за решение, което трябва да бъде разисквано и прието от Народното събрание.

„РЕШЕНИЕ по Доклада за дейността на Омбудсмана на Република България през 2017 г. Народното събрание на основание чл. 84, т. 17 от Конституцията на Република България и във връзка с чл. 22, ал. 1 от Закона за омбудсмана

РЕШИ: Приема Доклада за дейността на Омбудсмана на Република България през 2017 г.“ Благодаря Ви, колеги, за вниманието.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИГЯР ДЖАФЕР: Благодаря Ви. Следва Доклад на Комисията по взаимодействието с неправителствените организации и жалбите на гражданите. Заповядайте.

ДОКЛАДЧИК ИРЕНА АНАСТАСОВА: Госпожо Председател, колеги! „ДОКЛАД относно Доклад за дейността на Омбудсмана на Република България през 2017 г., № 839-02-5, внесен от Омбудсмана на Република България на 30 март 2018 г.

Комисията по взаимодействието с неправителствените организации и жалбите на гражданите на свое редовно заседание, проведено на 10 май 2018 г., разгледа и обсъди Доклад за дейността на Омбудсмана на Република България през 2017 г., № 839-02-5, внесен от Омбудсмана на Република България на 30 март 2018 г.

На заседанието на Комисията Докладът бе представен от госпожа Мая Манолова – омбудсман на Република България.

В изпълнение на чл. 22, алинеи 1 и 4 от Закона за омбудсмана Докладът за дейността е внесен в Народното събрание. Като вносител омбудсманът представи в резюме Доклада за извършеното през 2017 г.

През 2017 г. общественото доверие към институцията на Омбудсмана на Република България бележи ръст, което е в резултат от проактивната дейност и постигане на резултати в защита на правата и интересите на гражданите: 34 908 граждани са потърсили помощ от омбудсмана, 12 635 са подадените жалби и сигнали, 22 369 граждани са приети и консултирани от приемната на омбудсмана, 3060 са жалбите от потребители на обществени услуги.

В съответните глави от Доклада са посочени конкретните действия на омбудсмана за защита на правата на гражданите по сектори. За 2017 г. са направени 10 законодателни инициативи и четири сезирания на Конституционния съд с искане за тълкувателни решения.

През 2017 г. омбудсманът е провел две национални кампании, свързани с децата. Водещ принцип в работата на националния омбудсман като независим орган е: защита правата и интересите на детето. Обективно се отчитат постигнатите успехи в реформата за деинституционализацията на грижите за децата, както и предизвикателства, повечето от които произтичат от нерешени проблеми и непланирани навреме ресурси.

Специално внимание се отделя на реформата на детското правосъдие. В 80% от жалбите е констатирано нарушение на правата или интересите на детето, бездействие от страна на различни органи, както и че мерките, които са взети, са били без да са отчетени мнението и интересите на децата.

За първа година се отчита нарастване на броя на жалбите, подадени от деца, като за 2017 г. те са 20.

Огромна част от работата през миналата година е насочена към защита на правата на потребителите на обществени услуги.

През 2017 г. на първо място са оплаквания срещу доставчиците на електронни съобщителни услуги, следвани от значителен брой сигнали срещу топлофикационните дружества, електроснабдителните предприятия и ВиК операторите.

Жалбите, подадени от потребители на топлинна енергия, са 595.

Наблюдава се трайна тенденция на предоставяне на некачествена услуга без последствия за топлофикационните предприятия.

През 2017 г. постъпили жалби в сектора на ВиК услугите са 488.

Анализът на жалбите и сигналите показва, че проблемите в сектора остават нерешени. Омбудсманът споделя мнението на гражданите, че ВиК операторите и регулаторният орган се отнасят с пренебрежение към оплакванията им, като по този начин ги карат да се чувстват безсилни да защитят потребителските си права.

Важна тема в работата на омбудсмана е защита на една от най уязвимите групи в обществото ни – хората с увреждания, които се нуждаят най-много от подкрепа при реализиране на техните права. Настоящата ситуация със спазването на правата на хората с увреждания все още никак не е добра, свидетелство за което е и големият брой жалби, постъпили в Институцията на омбудсмана, свързани със социалните услуги.

През 2017 г. са подадени 786 броя жалби и сигнали в областта на трудовите права и заетостта, като нарастването им спрямо 2016 г. е много голямо – 185%. Анализът на данните от жалбите, проведените срещи и резултатите от проверките показват по категоричен начин, че продължава нарушаването на правото на гражданите на изплащане на трудово възнаграждение или обезщетение. Продължават практиките за бързо прехвърляне собствеността на работодателя на социално слаб гражданин или откриването на производство по несъстоятелност.

През изминалата година жалбите на гражданите срещу действията на частните съдебни изпълнителни представляват сериозен дял от общия брой жалби, постъпили в институцията.

След влизането в сила на промените в ГПК рязко намаляват жалбите във връзка с дейността на арбитражите.

Омбудсманът активно работи с гражданското общество. Всички по-големи кампании, които са организирани, са заедно с неправителствени организации.

Има подписани многобройни договори за сътрудничество, меморандуми с различни неправителствени организации.

Активно се партнира със синдикатите, когато става дума за трудови права и с работодателските организации, когато става дума за защита на българските граждани.

Специално трябва да се отбележи и съвместната работа с неправителствените организации, които работят в областта на защита правата на децата. Те са изключително активни и изключително полезни за институцията.

В хода на дискусиата се изказа народният представител Антон Кутев, който подкрепи представения доклад и изрази мнение, че институцията се ползва с доверието на българските граждани. Категорично бе заявено, че съвместната работа на Комисията и институцията на омбудсмана е много важна и полезна за решаването проблемите на гражданите.

Въз основа на представения доклад и след последвало гласуване Комисията по взаимодействието с неправителствените организации и жалбите на гражданите с 15 гласа „за“, без „против“ и „въздържали се“ предлага на Народното събрание да приеме Доклад за дейността на Омбудсмана на Република България през 2017 г., № 839-02-05, внесен от Омбудсмана на Република България на 30 март 2018 г.“

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИГЯР ДЖАФЕР: Благодаря Ви, госпожо Анастасова.

Следва Доклад на Комисията по труда, социалната и демографската политика. Кой ще представи този доклад? Има ли член на Социалната комисия в залата?

Доктор Генов, заповядайте.

ДОКЛАДЧИК РУМЕН ГЕНОВ: Уважаема госпожо Председател, уважаеми колеги, „ДОКЛАД относно Доклад за дейността на Омбудсмана на Република България през 2017 г., внесен от Омбудсмана на Република България на 30 март 2018 г.

Комисията по труда, социалната и демографската политика на свое редовно заседание, проведено на 18 април 2018 г., разгледа и обсъди Доклад за дейността на Омбудсмана на Република България през 2017 г. На заседанието присъстваха госпожа Мая Манолова – омбудсман на Република България, Хюсеин Исмаил – началник отдел „Права на хората с увреждания и дискриминация“, и експерти от администрацията на омбудсмана, представители на неправителствени организации.

Докладът беше представен от госпожа Мая Манолова. Тя започна отчитане на дейността си с представяне на приоритетите, които омбудсманът и неговата администрация са имали през 2017 г., а именно – защита на правата

на децата, защита на правата на гражданите от злоупотребите на монополите, защита на правата на гражданите, които са в риск от социално изключване. Госпожа Манолова представи изчерпателно всички кампании, които са били организирани и проведени през изминалата година.

Докладът съдържа информация за постъпилите жалби и сигнали, които са 12 635, както и за броя граждани, потърсили помощта на омбудсмана – 34 908, граждани получили съдействие в приемната му – 22 369, предоставени съвети, дадени консултации и направени справки по телефона – 11 819. Организирани са 17 изнесени приемни, направени са посещения в повече от 80 населени места по нерешени проблеми на граждани. Броят на финализираните жалби е равен на броя на постъпилите такива. В Доклада се изтъква, че в годините омбудсманът се утвърждава като важен фактор за защита правата на човека и основните свободи на гражданите в България.

В раздела „Права на хората с увреждания“ се посочва, че през отчетната година е продължило наблюдението върху изпълнението на ратифицираната през 2012 г. Конвенция на ООН за правата на хората с увреждания, но не е констатиран значим напредък по отношение политиките за тези хора. През 2017 г. са постъпили 314 жалби и сигнали за засегнати права на хора с увреждания, като най голям е дялът на тези, свързани със социално-икономическа защита – 123, следван от жалби за социални услуги и лична мобилност. Препоръките на омбудсмана в тази област са: да се гарантира изпълнението на приетите от изпълнителната власт стратегически документи и планове за изпълнение на Конвенцията за правата на хората с увреждания, включително нов Закон за интеграция на хората с увреждания и приемане на адекватен Закон за социалните услуги.

Докладът изтъква, че проблемните области на нарушаване правата на хората с увреждания са: програмите и проектите за социалната услуга „Личен асистент“; социално-икономическата закрила; достъпна среда; медицински изделия; жестовия език; въвеждане на Единната информационна система на медицинската експертиза в България и други.

В Раздел V от Доклада се разглежда защитата на социалните права на гражданите, които обхващат правото на полагане на труд, придобиване право на пенсия, социално подпомагане, помощ за жилище и други. Направен е извод, че системите за социална защита не осигуряват адекватна закрила във всички случаи на реализирани социални рискове и за всички граждани. Това сочи и броят на жалбите и сигналите, отнасящи се до социални права, които са 14,17% – 1790 бр., от общия брой постъпили възнаграждения или обезщетения от работодател, невнесени осигуровки; неплатен извънреден труд; неоформени документи; действащи фирми, които не плащат на служителите си или продават фирми на нови собственици, които са на социални помощи и други.

Предприетите действия в тази посока в Кодекса на труда – въвеждане на тримесечен срок за изплащане на обезщетения от работодателя; контрол на

Инспекцията по труда на плащането на обезщетения и заплати и след прекратяване на трудовите правоотношения. В Търговския закон – забрана за прехвърляне на търговско предприятие и фирмени дялове при неизплатени заплати и осигуровки; възможност Изпълнителна агенция „Главна инспекция по труда“ да поиска откриване на производство по несъстоятелност. В Закона за гарантиране на вземанията на работниците и служителите при несъстоятелност на работодателя – увеличаване на възможностите повече работници да получават обезщетения от Фонда за гарантиране на вземанията и други. В областта на трудовата заетост гражданите поставят въпроси, свързани със: затруднения в трудовата им реализация; откази от работодателите да ги наемат на работа; прекратена регистрация като безработни и др. Трудовата заетост в България, въпреки ниското ниво на безработица, продължава да бъде проблем за гражданите и през 2017 г., особено в малките населени места или в райони с недобре развита икономическа среда. Особено притеснителни са жалбите на граждани, които са в пенсионна възраст, нямат необходимия осигурителен стаж за получаване на пенсия и срещат затруднения при намиране на работа. Тези хора остават без доходи и здравноосигурителни права.

По отношение на правото на пенсия като част от правото на социално осигуряване през 2017 г. в институцията на омбудсмана са постъпили 515 жалби и сигнали, като голяма част от тях са свързани основно с ниския размер на пенсиите, получаване на наследствена пенсия от дете на починал родител, обявеното отпадане на тавана на пенсиите само за тези, на които ще бъдат отпуснати пенсии след 1 януари 2019 г. и други. Докладът сочи, че е необходимо продължаване на реформата в пенсионното законодателство след широко обществено обсъждане.

В областта на защитата на социалните права на гражданите търсената подкрепа е по отношение на нарушени права при получаване на социални помощи, майчинство, финансови въпроси и лични проблеми.

Докладът съдържа препоръки на омбудсмана за установяване на по-гъвкави условия, отговарящи на реалните обществени отношения, които да позволяват оказване на социална подкрепа на действително нуждаещите се граждани и семейства.

В проведената дискусия взеха участие народните представители доктор Хасан Адемов, Георги Гьоков и доктор Калин Поповски. Те изразиха задоволството си от представения доклад и поздравиха омбудсмана за добре свършената работа през годината. Бяха зададени въпроси най-вече по отношение констатациите и дейностите, свързани с правата на хората с увреждания. Бяха направени и препоръки към госпожа Манолова да отстоява и защитава правата на българските граждани още по-настоятелно, макар това понякога да е свързано с непопулярни решения и мерки, за които народните представители си дават ясна сметка.

След приключване на обсъждането и проведеното гласуване с резултати: 17 гласа „за“, 1 глас „въздържал се“, без „против“, Комисията по труда, социалната и демографската политика прие следното становище: Предлага на Народното събрание да приеме Доклада за дейността на Омбудсмана на Република България през 2017 г., № 839-02-5, внесен от Омбудсмана на Република България на 30 март 2018 г.“ Благодаря.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИГЯР ДЖАФЕР: Благодаря Ви, доктор Генев. Следва Доклад на Комисията по въпросите на децата, младежта и спорта. Кой ще представи този доклад? Има ли член на Комисията, заместник-председател? Продължаваме с Доклад на Комисията по образованието и науката. Госпожо Дамянова, за нас е чест председателят на Комисията да представи Доклада.

ГЕОРГИ ТЪРНОВАЛИЙСКИ (БСП, от място): Не е ли нормално?

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИГЯР ДЖАФЕР: Нормално е, но днес това е първият председател на Комисия, който ще представи доклад. Заповядайте.

ДОКЛАДЧИК МИЛЕНА ДАМЯНОВА: Уважаема госпожо Председател, уважаеми колеги! Представям Ви: „ДОКЛАД за дейността на Омбудсмана на Република България през 2017 г., № 839-02-5, внесен от Омбудсмана на Република България на 30 март 2018 г.

На свое редовно заседание, проведено на 9 май 2018 г., Комисията по образованието и науката разгледа горепосочения доклад.

В заседанието взеха участие госпожа Мая Манолова – омбудсман на Република България, госпожа Ева Жечева – директор на дирекция „Права на детето“, и госпожа Деница Сачева – заместник-министър на образованието и науката.

Докладът за дейността на омбудсмана бе представен от омбудсмана – Мая Манолова. Регистрираните за 2017 г. жалби в областта на образованието са 300, като 56% са в областта на предучилищното образование, 15% в областта на висшето образование и 29% – други.

Най-честите оплаквания в областта на предучилищното образование са свързани с:

- недостиг на места в детските заведения в столицата;
- закриване на детски градини в цялата страна;
- увеличаване на месечните такси в детските заведения;
- остарял модел на грижа за децата в общинските ясли и детски градини.

Препоръките, които омбудсманът е отправил, са: да се работи за постигане на достъпност до детските заведения, а при неklasиране родителите да получават субсидия, определена от държавата; да се даде възможност за

валидиране и сертифициране на знания, получени извън системата на Министерството на образованието и науката, за деца в предучилищна възраст, посещаващи алтернативни форми за отглеждане и обучение.

Проблемите в областта на училищното образование се отнасят до:

- обхващането и задържането в образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст;
- сегрегацията на ромските училища;
- управлението на училищата.

Омбудсманът подчерта, че е необходимо да се усъвършенства моделът на финансиране на училищата в малки населени места и отдалечени райони, за да се разрешат тези проблеми; да се удължи срокът за преминаване на целодневна организация на обучение в училищата; да се модернизира професионалното образование.

В областта на висшето образование жалбите се отнасят до:

- заемането на академични длъжности;
- качеството на предлаганото от висшите учебни заведения обучение;
- финансирането на отделни професионални направления.

Преодоляването им е свързано с повишаване на качеството на академичния състав и на научната продукция, със засилване на контрола на Министерството на образованието и науката върху висшите училища за спазване на Закона за висшето образование, Закона за развитие на академичния състав в Република България и на държавните изисквания, с финансиране на основата на резултати.

Госпожа Деница Сачева представи становището на Министерството на образованието и науката относно Доклада за дейността на Омбудсмана на Република България през 2017 г., като подчерта, че по-голяма част от направените в Доклада препоръки са изпълнени, а по останалите са предприети действия.

В последвалата дискусия народният представител Ирена Анастасова изрази удовлетворение от констатираната в Доклада необходимост от построяване на нови детски градини в големите градове, която става още по-голяма с оглед идеята за целодневно обучение в училищата. Госпожа Анастасова подкрепи препоръката за широко обсъждане при създаването на учебните програми.

Професор Станилов изказа задоволство от работата на институцията на омбудсмана и отправи препоръка за по-тясно сътрудничество с Комисията по образованието и науката.

Народният представител Милена Дамянова отбеляза доброто сътрудничество с омбудсмана и изказа увереност, че то и в бъдеще ще е факт не само в проблемни ситуации.

По отношение на целодневната организация госпожа Дамянова изрази мнение за по-голям гратисен период за нейното въвеждане. Местата в детските

градини в големите градове са недостатъчни поради големия приток на млади хора към тях. Например в Столична община за последните години са построени 90 нови детски градини, 3 са в строеж и още 8 нови са планирани. Госпожа Дамянова посочи като много важна препоръката на омбудсмана за валидиране и сертифициране на знанията, получени извън системата на предучилищното образование в алтернативни форми на отглеждане и обучение.

Професор Клисарова отправи въпрос за наличието на жалби по отношение работата на Националната агенция за оценяване и акредитация, на който госпожа Манолова отговори.

След проведено гласуване с резултати: „за“ – 19, без гласове „против“ и „въздържал се“, Комисията по образованието и науката предлага на Народното събрание да приеме Доклад за дейността на Омбудсмана на Република България през 2017 г., № 839-02-5, внесен от Омбудсмана на Република България на 30 март 2018 г.“

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИГЯР ДЖАФЕР: Благодаря Ви, уважаема госпожо Дамянова. Продължаваме с Доклада на Комисията по здравеопазването. Заповядайте, доктор Александров.

ДОКЛАДЧИК АЛЕКСАНДЪР АЛЕКСАНДРОВ: Уважаема госпожо Председател, уважаеми колеги! „ДОКЛАД относно Доклад за дейността на Омбудсмана на Република България през 2017 г., № 839-02-5, внесен от Омбудсмана на Република България на 30 март 2018 г., вх. № 853-10-13 от 23 май 2018 г.

На свое редовно заседание, проведено на 17 май 2018 г., Комисията по здравеопазването разгледа и обсъди Доклад за дейността на Омбудсмана на Република България през 2017 г., № 839-02-5, внесен от Омбудсмана на Република България на 30 март 2018 г.

На заседанието присъстваха: заместник-министърът на здравеопазването госпожа Светлана Йорданова, омбудсманът на Република България госпожа Мая Манолова, представители на съсловните организации в сферата на здравеопазването и на пациентските организации.

Докладът за дейността на Омбудсмана на Република България за 2017 г. бе представен от госпожа Мая Манолова. Омбудсманът запозна членовете на Комисията по здравеопазването с констатираните от неговата институция проблеми в сферата на здравеопазването, поместени в Глава първа, точка 7 „Право на здравеопазване“.

През 2017 г. броят на жалбите и подадените сигнали до институцията на омбудсмана е нараснал със 17% спрямо 2016 г. и с 82% спрямо 2015 г. Най-голям е броят на жалбите за нарушен достъп до медицински услуги – 170 броя, проблеми при осъществяване на медицинската експертиза – 116 броя, със

здравноосигурителните права – 63 броя, с качеството на медицинските услуги – 61 броя. Останалите жалби и сигнали са относно провеждането на имунизациите, спазване на хигиенните норми и изисквания в лечебните заведения, спазване на забраната за тютюнопушене, съдействие за заплащане на лечение, специализация на лекари, предложения за промени в нормативната уредба и други.

Отново акцент се поставя на въведените лимити, които стават все по-рестриктивни и са една от причините за сериозните финансови затруднения на някои от лечебните заведения. Вследствие недостатъчните приходи от Националната здравноосигурителна каса (НЗОК) лечебните заведения срещат проблеми при осигуряване заплащането на персонала. Липсват средства за ремонти и нова апаратура, което води до намаляване качеството на оказваната от болниците медицинска помощ. Притеснителен е фактът на недостиг на средства в общинските болници, намиращи се в малки общини. Налице е риск да бъдат закрити, ако не бъде намерен работещ механизъм и не се предприемат спешни мерки за оздравяването им.

Гражданите поставят на вниманието на институцията проблеми, свързани с осигуряването на 24-часово обслужване от общопрактикуващите лекари. Особено сериозен е проблемът в малките и отдалечени населени места, където гражданите нямат алтернатива и на практика обслужването на пациентите извън работния график на личните лекари се осъществява от центровете за спешна медицинска помощ, което допълнително натоварва дейността им. В Доклада на омбудсмана акцент се поставя и върху проблема с липсата или недостига на разрешени за употреба лекарствени продукти, обект на паралелен износ. Понякога това е причина лечението на гражданите да бъде частично или изцяло компрометирано. Особено сериозен е проблемът с лечението на злокачествени заболявания, захарен диабет и други, чиято липса създава заплаха за живота и здравето на пациентите.

За поредна година особено остро се поставят от гражданите проблемите, свързани с експертизата, най-вече на трайно намалената работоспособност, вида и степента на увреждане. Голяма част от констатираните нарушения се отнасят до неспазване на инструктивните срокове и съществено забавяне на освидетелстването от страна на ТЕЛК и НЕЛК. При забавяне на преосвидетелстването гражданите временно са лишени от възможност да ползват права, произтичащи от влязло в сила експертно решение, като пенсия за инвалидност, което е сериозен проблем, когато това е единственият им доход.

Относително висок е и делът на жалбите, отнасящи се до качеството на оказваната медицинска помощ. В преобладаващата част оплакванията са свързани с допуснати според гражданите лекарски грешки, довели до усложнения или смърт на пациент. Тревожно е наличието на жалби, в които гражданите посочват, че са станали обект на медицински дейности,

включително и хирургични, без да е имало обективна причина за това. Такива дейности се извършват с цел болницата да получи средства за лечението на тези пациенти, заплащани от НЗОК по съответната клинична пътека. Има оплаквания за посочени неверни данни в епикризи и други медицински документи.

В хода на дискусията между членовете на Комисията по здравеопазването и омбудсмана акцент се постави и върху проблема с кръв и кръвни продукти. Госпожа Манолова сподели за изразеното недоволство от съществуващата практика за дарителство срещу заплащане от пациента и неговите близки. Други актуални въпроси, които бяха засегнати в дискусията, са относно специализациите на младите лекари, доплащането на лекарствени продукти и медицински изделия, правата на здравноосигурените и неосигурените граждани.

Народните представители изразиха одобрението си за представения доклад, за подробната и коректно поднесена информация в сферата на здравеопазването.

Въз основа на проведеното обсъждане и извършеното гласуване при следните резултати: „за“ – 14, без гласове „против“ и „въздържал се“, Комисията по здравеопазването предлага на Народното събрание да приеме Доклад за дейността на Омбудсмана на Република България през 2017 г., № 839-02-5, внесен от Омбудсмана на Република България на 30 март 2018 г.“
Благодаря Ви.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИГЯР ДЖАФЕР: Благодаря Ви, доктор Александров. Следва Докладът на Комисията по околната среда и водите. Заповядайте, доктор Грудев.

ДОКЛАДЧИК ХРИСТО ГРУДЕВ: Благодаря Ви, госпожо Председател. Уважаеми колеги! „ДОКЛАД относно Доклад за дейността на Омбудсмана на Република България през 2017 г., № 839-02-5, внесен от Омбудсмана на Република България на 30 март 2018 г.

На заседание, проведено на 7 юни 2018 г., Комисията по околната среда и водите разгледа Доклад за дейността на Омбудсмана на Република България през 2017 г., № 839-02-5, внесен от Омбудсмана на Република България на 30 март 2018 г.

Докладът за дейността на Омбудсмана на Република България през 2017 г. се внася в Народното събрание на основание чл. 22, ал. 1 от Закона за омбудсмана.

На заседанието присъстваха: омбудсманът на Република България госпожа Мая Манолова и от Министерството на околната среда и водите: господин Красимир Живков – заместник-министър, господин Иван Ангелов –

директор „Опазване чистотата на въздуха и предотвратяване на замърсяването“, и госпожа Росица Карамфилова – началник-отдел „Стратегии и програми за околната среда“.

От името на вносителя Докладът беше представен от омбудсмана госпожа Мая Манолова, която обърна по-съществено внимание на дейностите по опазване на околната среда и водите. Тя подчерта, че 2017 г. е била година на битки за правата на гражданите, включително за правото на чиста и здравословна околна среда, като са проведени успешно 9 кампании, една от които европейска, в рамките на Българското председателство – срещу двойните стандарти.

Госпожа Манолова посочи, че през 2017 г. делът на жалбите срещу инвестиционни предложения с опасност от неблагоприятни въздействия върху околната среда и здравето на хората е значителен, като най-голямо е недоволството срещу проекти, свързани с експлоатация на подземни богатства, включително проучвания за нефт и газ, като посочи конкретни случаи, когато са проведени и местни референдуми. Тя обърна внимание, че хората се опасяват основно от замърсяване на водите, земеделските земи, въздуха и други. Настоятелни са исканията на гражданите за преустановяване на вредни емисии, неприятни миризми, замърсяване на водите и наднормен шум от индустриални предприятия и инсталации за преработка на биомаса в жилищни райони или в близост до населени места.

В Доклада са посочени конкретни такива случаи – село Труд, Нова Загора и други. Омбудсманът обърна внимание, че и през 2017 г. проблемите на околната среда остават във фокуса на общественото внимание. Сигналите се отнасят за всички компоненти на околната среда – шумово замърсяване, замърсявания на води и въздух от производствена и стопанска дейност, базови станции на мобилни оператори и други. Увеличават се жалбите, свързани с безстопанствени кучета и защита на хора и животни, жалби срещу сечи на гори, изсичане на дървета в градска среда и други. В Доклада е отделено внимание и на оплакванията относно чистотата на атмосферния въздух.

Госпожа Манолова посочи, че препоръките в областта на опазването на околната среда са за допълване на нормативната уредба относно климатичните инсталации и техните външни тела, по-стриктен контрол на вредните емисии при проверка на техническата изправност на тежкотоварните превозни средства, усъвършенстване на процедурите по ОВОС и предоставяне на по-пълна информация по отношение на инвестиционни намерения в частта – опазване на околната среда и човешкото здраве, както и спазването на приоритета за компетентните институции – баланс между икономическото развитие и правото на гражданите на чиста околна среда.

Отношение по Доклада взеха председателят на Комисията госпожа Ивелина Василева, която подчерта значението и ролята на институцията на омбудсмана, както и адекватната реакция при жалби на гражданите; и

народният представител Румен Георгиев, който подкрепи представения доклад и посочи бързата и адекватна реакция на институцията. Заместник-министър Живков посочи доброто взаимодействие между министерството и институцията на омбудсмана, а госпожа Карамфилова наблегна на приоритетите за добро сътрудничество и координация между двете институции, включително и с регионалните структури на МОСВ, и обърна внимание, че МОСВ изпълнява дългосрочна програма и политика в защита на природния и човешкия потенциал.

След проведената дискусия Комисията по околната среда и водите, с 14 гласа „за“, без „против“ и „въздържали се“, подкрепи представения доклад и изрази следното становище:

Предлага на Народното събрание да приеме Доклад за дейността на Омбудсмана на Република България през 2017 г., № 839 02-5, внесен от Омбудсмана на Република България на 30 март 2018 г.“ Благодаря.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИГЯР ДЖАФЕР: Благодаря Ви, доктор Грудев. Сега ще чуем Доклада на Комисията по въпросите на децата, младежка и спорта. Заповядайте, господин Атанасов.

ДОКЛАДЧИК СЛАВЧО АТАНАСОВ: Уважаема госпожо Председател, уважаеми дами и господа народни представители!

„Комисията по въпросите на децата, младежта и спорта на свое редовно заседание, проведено на 2 май 2018 г., разгледа и обсъди Доклад за дейността на Омбудсмана на Република България през 2017 г., № 839-02-5, внесен на 30 март 2018 г. от Омбудсмана на Република България.

На заседанието присъстваха госпожа Мая Манолова – омбудсман на Република България, госпожа Ева Жечева – директор на дирекция „Права на детето“, господин Хюсеин Исмаилов – началник-отдел „Права на хора с увреждания и дискриминация“, и госпожа Нуртен Патракълъ – главен експерт в дирекция „Права на детето“.

От името на вносителя Докладът в частта, която влиза в компетенциите на Комисията – „Права на децата, година на нови пространства, инициативи за правата на детето“, беше представен от госпожа Мая Манолова. В своето изложение омбудсманът отбеляза, че дейността на институцията за 2017 г. е определена като година на действия в интерес и в защита на правата на децата.

Докладът съдържа информация от систематизирани проблеми, свързани с правата на децата и тяхната специална закрила, родителските конфликти, семейната среда, както и за определени очаквания от институциите, свързани с решаване на актовете на насилие и агресия в детските заведения и училищата.

От общия преглед е видно, че в сравнение с предходната година броят на жалбите и сигналите се е увеличил почти три пъти.

Вносителят акцентира върху проблемите по отношение на защитата на деца, жертви на престъпления, и по правата на децата с увреждания, където все още съществуват неуредици. Счита че, за да бъдат решени тези предизвикателства, са наложителни преди всичко промени в законодателната и в административната уредба, които ще бъдат уредени с приемането на Закон за личната помощ, гарантиращ на децата със специални образователни потребности активен и независим начин на живот.

Докладът съдържа препоръки, отговарящи на реалните обществени отношения относно съществуването и начина на работа на специализираните възпитателни и социални интернати.

Направен беше изводът, че родителите стават все по-чувствителни при досега на децата със съдебната система, като сроковете и непосилните съдебни такси са само част от неразрешените въпроси.

По отношение на констатираните проблеми, поставени в сигналите, буди тревога фактът, че съществува известна повтаряемост.

Омбудсманът обърна сериозно внимание на необходимостта от политическа воля за законодателни промени в областта на детското правосъдие, които ще гарантират защита на правата на децата в конфликт със закона, както и препоръчва да се предприемат мерки за изменение и допълнение на Семейния кодекс, който да е съобразен с интересите на детето.

Беше акцентирано върху факта, че Република България е единствената държава от Европейския съюз, в която няма закон, който да е в съответствие със съвременните стандарти за детско и младежко правосъдие.

В хода на изложението беше направено предложение за инициране на законодателни промени във връзка с условията за получаване на наследствена и персонална пенсия от деца, останали без един или двама родители, както и с възможностите за получаване на стипендии.

В последвалата дискусия взеха участие народните представители Теодора Халачева и Севим Али. Те изразиха задоволството си от представения доклад и добрата работа на институцията. Госпожа Халачева предложи да се проведе изслушване на министъра на правосъдието относно готовността за внасяне в Народното събрание на Закона за отклоняване от наказателно производство и налагане на възпитателни мерки на непълнолетни лица. Омбудсманът отговори на въпросите и поясни, че с активната си дейност институцията е излязла от рамката и с новия си облик се е утвърдила като фактор, който решава значими проблеми, свързани със защитата и закрилата на правата на децата.

В резултат на дискусията и въз основа на проведеното гласуване със 19 гласа „за“, без „против“ и „въздържали се“ Комисията по въпросите на децата, младежта и спорта предлага на Народното събрание да приеме Доклада за дейността на Омбудсмана на Република България през 2017 г., № 839-02-5, внесен на 30 март 2018 г. от Омбудсмана на Република България.”

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИГЯР ДЖАФЕР: Благодаря Ви, господин Атанасов. Това беше последният внесен доклад. Няма доклади на Комисията по правни въпроси, на Комисията по икономическата политика и туризъм, на Комисията по регионалната политика, благоустройство и местно самоуправление. Ще има ли становище на вносител?

Госпожо Манолова, заповядайте, имате думата.

ОМБУДСМАН МАЯ МАНОЛОВА: Уважаема госпожо Председател, уважаеми дами и господа народни представители! Благодаря за възможността да представя от тази най-висока трибуна пред Вас, народните представители, които сте избрани от суверена, Доклада за работата на институцията на омбудсмана за 2017 г.

Аз съм избрана от Вас, Вие сте избрани от българския народ, така че тук е мястото и вероятно това е времето, в което да отчете пред българските граждани свършеното от мен през изминалата година.

Вече имах възможността да запозная с различните аспекти на нашата работа в седем ресорни комисии, имаше ползотворни дебати, възникнаха конструктивни предложения. Надявам се да съм била полезна, но всичко това, както и представените току-що доклади максимално облекчават моята задача, така че аз ще се опитам да се вместя в оставащото до края на пленарния ден време.

Това е Докладът за работата на институцията (показва го), така изглежда. Това са всъщност дните и нощите, не само моите, но и на моя екип през изминалите 12 месеца. Използвам случая преди всичко останало да им благодаря, да благодаря на хората, с които работя, за всеотдайността, за експертизата, за готовността да се раздават и да бъдат на разположение на проблемите на българските граждани буквално седем дни в седмицата.

Знам, давам си сметка, че институцията изглежда свръхактивна, че хората, а вероятно и Вие се затруднявате да проследите разнопосочните теми, с които се занимаваме, но това е неизбежно, защото това е дневният ред на българските граждани, това са проблемите на българския народ, а Вие, като народни представители, сте най-вече наясно с това.

Предизвикателството пред нас, освен да обърнем необходимото внимание на всеки гражданин с неговия проблем, беше не просто и не само да озвучаваме проблемите, но и да ги решаваме, не само да критикуваме, но и да постигаме резултати, което стана възможно благодарение на взаимодействието с институциите – на първо място с Народното събрание през 2017 г., за което благодаря на всеки един, който се включи в законодателните предложения в интерес на българските граждани, които внесохме.

Така благодарение на комуникацията с институцията на омбудсмана – смея да го кажа – се превърна от последна надежда в първа помощ на

българските граждани, от екип за бързо реагиране, който е готов да се появи незабавно на място, да пресрещне проблемите, да се върне колкото пъти е необходимо, докато възтържествува справедливостта и докато правата на гражданите бъдат адекватно защитени.

И ако допреди години, буквално допреди две години жалбите до институцията пристигаха с адрес всички останали институции и накрая с копие до омбудсмана, сега започват с „До Омбудсмана на Република България“, което нас не ни радва, а по-скоро ни тревожи, защото освен показател за нарастващото доверие и неизбежно огромните очаквания на гражданите, е доказателство и за нещо друго – за тежките проблеми, които имат българските граждани днес в България, и за състоянието на правата на човека днес в България.

Всъщност Докладът и числата, с които започваме, са достатъчна характеристика за динамиката в работата на институцията, а косвено и за проблемите на българския народ. (Започва прожектиране на слайдове от мултимедия.)

През 2017 г., както се вижда от графиките, 34 908 души са потърсили помощ и съдействие от институцията на омбудсмана, като 22 369 са посетили приемните в столицата и изнесените приемни, които буквално ежеседмично организираме в страната, а 12 635 от тях са оформени като жалби и сигнали, по които аз и моят екип сме работили конкретно. Това е с близо 30% повече в сравнение с 2016 г. – ние сме в хипотеза да се състезаваме сами със себе си – и близо два пъти повече от броя на постъпилите жалби и сигнали и очакванията към институцията в сравнение с 2015 г.

През 2017 г. като омбудсман съм посетила с моя екип 97 населени места по различни проблеми, организирани са изнесени приемни.

На следващата графика се вижда каква е динамиката в ръста на жалбите в сравнение с 2009 г., откогато в институцията се прави статистика. Цифрите говорят сами по себе си. Освен конкретните жалби, с които беше ангажирана институцията на омбудсмана, през 2017 г. организирахме девет национални кампании за защита на права, нарушени или застрашени права на българските граждани. Сред тях бих откритоила кампанията за забрана на арбитражните съдилища по отношение на потребителски спорове и граждани; законодателните промени, които заедно постигнахме за защита на гражданите срещу свръхправомощията на частните съдебни изпълнители; и промените за закрила на трудовите права на българските граждани срещу наглите и некоректни работодатели.

Сред кампаниите бих откритоила и кампанията срещу двойните стандарти в храните в рамките на Европейския съюз, която е европейска кампания и която беше лансирана, организирана от институцията на омбудсмана. Със събитието, организирано от мен и моя екип в рамките на Българското председателство, посветено на двойните стандарти при храните, смея да кажа, че това е първата

проява от такъв характер, която излъчи важно послание до гражданите на Европа, а именно, че идва краят на двойните стандарти при храните и европейските институции и органи пристъпват към законодателни предложения, които да забранят предлагането на храни под една и съща марка с различно съдържание в различни точки на Европейския съюз. Така България, българските институции, българските политици показваха, че могат да формират европейски политики, при това политики, които са в интерес не само на българските граждани, но и на 100 милиона граждани на Европа. От разпределението на жалбите по ресори се вижда, че очаквано най-голям дял са жалбите за защита правата на потребителите, следвани от социалните права на българските граждани, като на трето място са жалбите в изпълнителното производство.

На следващата графика показваме каква е динамиката в ръста на жалбите по различни направления. От нея се вижда, че най-голямо е нарастването на жалбите в изпълнителното производство – очаквано, тъй като хората буквално изнемогваха от възможностите за рекет и издевателства от страна на частните съдебни изпълнителни. Също така са нараснали с 61% жалбите, свързани с правото на българите на образование, с 43% – правата на децата, с 25% – социалните права. Ако погледнете графиката, която посочва броя на жалбите, може би някои от Вас ще останат с погрешно впечатление например, че жалбите в образованието, които са 300 на брой, показват едва ли не предвид малкия, абсолютен брой, че там всичко е наред и това е някакъв незначителен брой жалби. Напротив, проблемът, който констатирахме, е, че зад тези 12 600 жалби, които бяха подадени в институцията през миналата година, е много голям броят на колективните жалби по проблеми, които се отнасят до големи групи граждани.

Например в сферата на образованието такива са жалбите срещу правилата за прием на деца в детските градини, срещу различното качество на обучение на първокласниците, респективно затруднения прием в някои училища на първокласници, жалби срещу учебните програми, срещу тежките раници, срещу черно-белите учебници, срещу закриването на училища, техникуми. Тоест това са жалби, зад които стоят интересите на много хора, и показват наличието на системни проблеми в редица сектори.

Част от графиките ще можете да разгледате в Доклада, който съм Ви изпратила. Ангажирам се да изпратя на всеки народен представител и днешната презентация. Мисля, че там би имало интересни констатации и изводи и за Вашите избиратели. Например графиката на страница 13 от презентацията показва какво е разпределението на жалбите по области. Тъй като всеки народен представител има свой избирателен район, би могъл от нас да се информира какви проблеми са поставени от хората от съответния регион.

Като че ли най-адекватно и най-образно показват динамиката на нашата работа хората, които посещават приемната на институцията, така че една част

от Доклада е посветена на тази част от нашата работа. Числата и тук говорят сами по себе си: през 2017 г. – 6682 души са минали през приемната на омбудсмана, а обажданията на телефона са 11 819, което означава, че приемната е посещавана дневно от 25 – 30 души, а телефонните обаждания са над 50.

Редовно откриваме и горещи телефонни линии по конкретни проблеми на гражданите, така че експерт с необходимата експертиза да е непрекъснато на разположение на гражданите. Открихме такива горещи телефонни линии, свързани с трудовите права на гражданите, с възможността да заявят и да получат обезщетения в определени срокове от Фонда за гарантиране на вземания при фалит на предприятия, а също така и жалби, свързани с работата на енергоразпределителните дружества, и по-специално с проблемите, създавани с едно от тях.

За информация отново на депутатите, тъй като много от хората попадат в нашата приемна през народен представител – тя е отворена всеки ден от 9,00 ч. до 17,30 ч. Задължително един ден от седмицата приема омбудсманът, един ден – заместник-омбудсманът, главният секретар, началникът на кабинета и по този начин през нас са минали през миналата година проблемите на няколко хиляди души.

Правата на децата бяха един от важните акценти, важен приоритет в работата на институцията през миналата година. Очаквано броят на жалбите, които се отнасят до правата на децата, беше значително увеличен. Смя да твърдя, че това е и в резултат на кампанията за популяризиране на омбудсмана като защитник на правата на децата, която организирахме с моя екип. Реално се срещнахме с повече от 3000 ученици в десет училища, в различни градове по темата „Права на децата“ и как би следвало чрез средствата на детското и училищното самоуправление на детските омбудсмани, които бяха избрани в много училища, да си защитават тези права.

За първи път през миналата година броят на жалбите, подадени конкретно от деца, нарасна. Има 20 жалби, които деца са подали към институцията – проблем, с който се сблъсках, встъпвайки в длъжност като омбудсман. Оказа се, че, въпреки че от 2012 г. омбудсманът има законов мандат да защитава правата на децата, в институцията към този момент нямаше нито една жалба, подадена от дете, което означаваше, че децата не ни разпознават като защитник на техните права.

Ако мога да открия проблемите и жалбите, препоръките, които сме отправили с моя екип, за да не изпадам в огромна конкретика, свързана с правата на децата, които, всички знаете, се нарушават ежедневно от различни институции, бих откритоила необходимостта от подкрепа на децата в техните биологични семейства, приобщаващото образование, насилието над деца в училище, на улицата, в дома, децата с увреждания – огромен проблем, който е на Вашето внимание и предвид протеста на майките пред институцията на

Народното събрание; децата в конфликт със закона – продължава деца да прекарват детството си зад решетки заради забавата от страна на Министерството на правосъдието да внесе дългоочаквания Закон за детското правосъдие. Много се надявам, че това ще се случи през следващата пленарна сесия.

Може би тук е мястото да кажа няколко думи за изработения от мен и моя екип Проектозакон за личната помощ, за който протестираат майките на деца с увреждания. Наистина това е проект, който няма да реши проблемите на всички хора с увреждания, но проблемът с асистентската грижа, с личната помощ, най-вече на децата и на възрастните с най-тежки увреждания – тези, които имат нужда от чужда помощ, може да бъде решен чрез тези правила.

Основните моменти, които предлагаме за промяна, са два: първо, да се промени подходът и личната помощ, асистентските услуги да се предоставят след конкретен анализ на нуждите и потребностите на всеки човек и, второ, да се прекрати с проектния принцип в асистентските грижи, който обрича семействата на децата с увреждания на пълна несигурност – дали ще дочакат следващата промяна и следващата програма. Ситуацията на майките на деца с увреждания, които са принудени от обстоятелствата да се грижат 24 часа за своите деца, които в един момент се оказват извън системата, без здравни осигуровки, без възможности за адекватно продължаване на техния живот не само професионален и кариерен, но изобщо като хора. Много се надявам, че и депутатите ще проявят интерес към този толкова важен за майките на деца с увреждания Законопроект.

Правата на потребителите – очаквано, беше темата, която вълнуваше най-много българските граждани през миналата година. Приключили сме 3341 жалби, отправили сме 335 препоръки, от тях 285 са изпълнени. Статистиката показва, че най-голям е броят на жалбите, които през миналата година бяха отправени срещу мобилните оператори, срещу ползването на мобилни телефони, мобилен интернет, телевизия, свързана с мобилния интернет. Най-голям е броят на жалбите срещу топлофикациите с безспорен рекордър Столичната топлофикация, електроснабдителните дружества, ВиК услугите, финансовите услуги, банките, транспортните услуги, колекторските фирми, фирмите за бързи кредити, изобщо всички дружества, които пряко се намесват и от които зависи животът на българските граждани.

И в Доклада, и в презентацията има подробно представяне на проблемите по направления.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИГЯР ДЖАФЕР: Моля Ви за акценти по сектори. Всички народни представители са запознати с Доклада, а и в комисиите имаха възможност поне по веднъж да се запознаят с дейността.

ОМБУДСМАН МАЯ МАНОЛОВА: Препоръките, които сме отправили, са описани конкретно и кратко най-вече в презентацията, що се отнася до мобилните услуги, до топлофикация. Обръщам Ви внимание, че промените в Закона за енергетиката, които се отнасят до топлоснабдяването, отлежават вече поредна, може би втора или трета, година в Министерството на енергетиката. Създадени са поредните работни групи, които затъват в безкрайни обсъждания, а промените в Закона и в Наредбата за топлоснабдяването остават да са един мираж за българските граждани и най-вече за столичани. Жизненоважно е правилата, по които се определят така наречената такса сградна инсталация, която вбесява гражданите, да бъдат променени, така че методиката да бъде справедлива и най-вече разбираема за хората.

Използвам случая да го кажа още веднъж: по отношение на ВиК услугите най-големият проблем през 2017 г., който ще продължи и през тази година, е свързан с високите цени на водата промените, които се извършват по предложение на ВиК асоциациите с одобрението на КЕВР. Внесла съм предложения в парламента, които да дадат възможност на българските граждани да обжалват тези решения, защото на практика са необжалваеми.

Това, което реши независимият регулатор, без съдебен контрол, става задължително за българските граждани. Моля депутатите, които се интересуват от тази тема, да погледнат тези предложения, защото, смятам, че това е несправедливо решение на законодателя от предходни парламенти.

Правата в електроснабдяването също са свързани с цените, с качеството на услугата, с възможностите да се начисляват корекции и суми за плащане за отминали периоди, а също така продължава да се събира абсолютно незаконната сума за прекъсване и възобновяване на снабдяването, въпреки че има съдебно решение, което казва, че тези такси са незаконни.

Обществен транспорт, сметосъбиране – теми, с които сме се занимавали много и подробно и сме писали поредните препоръки до Финансовото министерство и до Националното сдружение на общините в България, че е крайно време Методиката за определяне на таксите, която да отчита таксата според количеството изхвърляни отпадъци, да бъде приета.

На вниманието на гражданите през миналата и през тази година с голяма тежест са проблемите, свързани с банките, проблемът със свръхзадлъжнялостта на българските домакинства и проблемите, които това създава и за тях, и за децата им, и за българската държава, и за хазната, ако щете.

Голям е броят на жалбите срещу колекторски фирми – 41% повече. Голям е броят на жалбите срещу фирмите за бързи кредити. Това е сектор, който има нужда от преуреждане на правилата, така че гражданите да получат някаква защита.

В момента в институцията работим по Законопроекта за фалит на физическите лица, което е изключително трудна и отговорна работа. Надявам

се Министерството на правосъдието, към което сме отправили многобройни покани, да се включи с експертиза по темата, да преосмисли своята позиция и да направим добри законодателни предложения в интерес на българските граждани. България е единствената страна в Европейския съюз, която няма такова законодателство, а в момента Европейската комисия обсъжда Проект за директива, който е в напреднала фаза.

Правата на хората с увреждания също бяха на вниманието на мен и на моя екип – достъпната среда, програмите за личен асистент, състоянието на медицинската експертиза, проблемите на хората с нея, помощните средства, медицинските изделия, социалните помощи. Всичко това беше повод на множество жалби, като основният проблем тук е същият, както и проблемът на майките на деца с увреждания, а именно, че не се отчитат индивидуалните потребности на човека с увреждания. Всички мерки, които предприема държавата, не са съобразени с тези потребности, което се надявам да се промени с новите законопроекти, които се изработват и в Министерството на труда и социалната политика.

Една дума ще кажа само, свързана със социалните права и с трудовите права на българските граждани, и тя е: огромно благодаря към Вас, уважаеми колеги. Слава богу, не се сбъднаха мрачните прогнози по отношение на Законопроекта, който внесох, и който беше приет от Народното събрание в края на миналата година. Благодарение на Вас, благодарение на промените, които направихте, няколко хиляди души до края на тази година, по данни на Фонда и на Инспекцията по труда, ще си получат възнагражденията. Това са суми в размер до 5 или 10 млн. лв., в сравнение с тези 257 милиона, които се намират във Фонда за гарантиране на вземанията. Това са минимални суми, но пък, от друга страна, справедливостта ще бъде възстановена в множество български градове, сред работниците на нагли и некоректни работодатели.

Благодаря на Инспекцията по труда, която започна много активна работа по започване на процедури по несъстоятелност срещу работодатели, които не плащат на работниците си, но, което е най-важно, дебатът, който се случи и в парламента, и в българското общество, промените, които направихме заедно, по данни на Инспекцията по труда действат превантивно на работодателите и една голяма част, повечето от тях, доброволно са си платили на работниците пред риска да влязат в процедура на производство по несъстоятелност. Така че огромно благодаря, свършихме добра работа по отношение на трудовите права на българските граждани през миналата година.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИГЯР ДЖАФЕР: Госпожо Манолова, остава много малко време до края на заседанието. Моля Ви да се ориентирате...

ОМБУДСМАН МАЯ МАНОЛОВА: Правото на образование. Благодаря на Комисията по образование. Работата на институцията беше представена в

Доклада от госпожа Дамянова. Правото на здравеопазване и проблемите – също от ресорната комисия.

За правото на собственост. Работили сме много и подробно през миналата година с редица народни представители и по темите, свързани с правата на земеделските стопани и собствеността върху земеделските земи.

Искам да Ви обърна внимание на един тревожен факт, че нарастват жалбите срещу инвестиционни предложения, които предизвикват опасности от неблагоприятни въздействия върху околната среда. Това са проекти, свързани с експлоатация на подземни богатства, добив на нефт и газ, златосъдържащи руди, електроенергия от биомаса, унищожаване на зелени площи, изграждане на небостъргачи. Гражданите са все по-чувствителни към всяко посегателство върху околната среда и протестите, които се случиха и в София срещу намеренията да се изградят няколко небостъргача, бяха подкрепени от мен.

Протестите в цялата страна показват, че гражданското общество е будно. Поздравявам и гражданите на Стара Загора, на Трън, на Генерал Тошево, на Ъглен, които проведоха референдуми през миналата година, за да защитят чистотата на своите населени места.

Смятам да приключа дотук. Следващите теми са подробно описани. Свързани са с дискриминацията, езика на омразата, работата на националния превантивен механизъм, който е представил отделен доклад.

Нашите конституционни жалби – използвам случая да го подчертая – за миналата година са само две, тоест няма притеснение за злоупотреба на омбудсмана с правомощието да атакува в Конституционния съд актове на парламента.

Нямаме голяма успеваемост в жалбите до Конституционния съд, с което не смятам, че е прав Конституционният съд, но такава е статистиката. (Единични ръкопляскания.)

Ще помоля да прелистите презентацията до края – данни за нашата международна дейност, нашите законодателни инициативи и за неправителствените организации, с които институцията работи. За финал, не знам какво очакване да отправя към следващата година, когато ще правя този анализ. Дали увеличаването на жалбите е добър знак изобщо за състоянието на правата на гражданите в България, дали се касае само за активността на институцията, или просто на това, че хората имат много проблеми?! По-скоро на второто, но се надявам заедно да успеем да решим една голяма част от тях.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИГЯР ДЖАФЕР: Благодаря Ви, уважаема госпожо Манолова за пространното експозе. (Силни ръкопляскания.) Бих искала да попитам дали има изказвания? Има изказвания, което означава, че ще продължим работата по Доклада на омбудсмана утре и няма да можем да пристъпим към гласуване.

РЕПЛИКА ОТ БСП ЗА БЪЛГАРИЯ: Отказваме се.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИГЯР ДЖАФЕР: Уважаеми колеги, отказвате се от изказването.

Има ли други изказвания? Няма.
Уважаеми народни представители, пристъпваме към гласуване.

Гласуваме „РЕШЕНИЕ Народното събрание на основание чл. 84, т. 17 от Конституцията на Република България и във връзка с чл. 22, ал. 1 от Закона за омбудсмана

РЕШИ: Приема Доклада за дейността на Омбудсмана на Република България през 2017 г.“

Гласували 114 народни представители: за 113, против няма, въздържал се 1. (Ръкопляскания.)

Решението е прието.

С това приключваме работата в днешния пленарен ден.